

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VIII. Utrùm solus Pater soli Filio propriè loquatur ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

155. Argues II. *Verbum* est actus vitalis immanens, quo ipsum intelligens constituitur vitaliter immanenter tale; sed omnes Personæ Divinæ ita sunt intelligentes; ergo per *Verbum* essentiale, utpotè quod solum est vitaliter immanens in omnibus; personale enim solum manet in Persona, cujus est. Respondeo distinguendo majorem: est actus vitalis immanens terminatus relatione producti ad dicentem; concedo majorem: non ita terminatus; nego majorem: Unde Personæ Divinæ sunt vitaliter immanenter intelligentes, non per aliquod *Verbum* essentiale, quod nullum est in Deo, sed per ipsum actum essentialem intelligendi, qui propriè *Verbum* non est.

156. Argues II. Omne intelligens intelligendo concipit *Verbum*; siquidem *Verbum* idèd ponitur, ut intelligenti sit ratio intelligendi; sed omnes Personæ Divinæ sunt intelligentes; ergo omnes concipiunt *Verbum*; non personale; ergo essentiale. Respondeo majorem esse veram, quando *Verbum* non supponitur adequatè productum, ut supponitur adequatè productum à Patre, idèdque reliquæ Personæ intelligentes illud non produciunt, sed solum intelligunt *Verbo* à Patre productum. Undè ad probationem majoris dicimus, *Verbum* quidem in nobis poni ex necessitate intelligendi, non ita tamen in Deo, sed tunc propter necessitatem loquendi; siquidem salvari nequit locutio absque reali distinctione loquentis, & audientis: tunc propter fecunditatem Naturæ, quæ essentialiter postulat adequatam communicationem sui non solum per actum volendi, sed etiam intelligendi.

157. Argues III. Nullus vocaliter dicit verbo ab alio, sed à se vocaliter prolato; ergo etiam nullus dicit verbo mentaliter ab alio, sed à se mentaliter prolato; atqui si in Divinis solus Filius esset *Verbum*, solus Pater se ipsum verbo diceret, quia solus Pater tale *Verbum* profert, quod tamen non videtur dicendum; siquidem quævis Persona se ipsam, & reliqua omnia dicit; non verbo personali; ergo essentiali; consequenterque datur *Verbum* essentialè.

158. Respondeo argumentum licet verum probet de verbo creato, fallum tamen esse de Verbo Increato; diversa ratio est, quia *Verbum* Increatum ratione Notitiæ absolutæ, quam includit, identificatur cum omnibus Personis, atque adèd potest aliqua Persona intelligere verbo ab alio productum: at verò *verbum* creatum non potest uniri, nisi cum eo, à quo produciatur; cum autem intelligens, ut intelligat, debeat informari ipso actu intelligendi, idèd nequit unus intelligere verbo ab alio productum.

SECTIO VIII.

Verbum solus Pater soli Filio propriè loquatur?

159. **D**ico I. Pater *Verbo*, non sibi, sed Filio loquitur. Ita *P. Amicus* d. 26. num. 37. Probatur, quia illi loquens dicit, & loquitur, cui suam cognitionem sui, & aliarum rerum communicat; sed Pater non sibi, sed Filio communicat hujusmodi cognitionem; siquidem non producit *Verbum* ex necessitate, sed ex fecunditate intelligendi; ergo Pater non sibi, sed Filio dicit, & loquitur.

160. Neque obstat, ut ait *P. Alarcon* d. 8. cap. 5. n. 12. quod Filius ut audiens non distinguatur à Verbo;

siquidem audiens in divinis nihil aliud est, quam recipiens notitiam à loquente, ad quod opus non est, quod audiens distinguatur à notitia, seu à verbo, sed satis est, quod distinguatur à loquente, à quo per productionem ipsam cognitionem accipit communicatam; & sic distinguitur Filius à Patre.

Hinc sequitur primò, in eo maximè distingui *Verbum* creatum, & Increatum, quod loquens per *verbum* creatum sibi ipsi ad intra loquitur juxta illud Matth. 9. 3. *Quidam de Scribis dixerunt intra se: id est cogitaverunt. Et inquit 21. Dicebat enim intra se. Et Matt. 16. 7. At illi cogitabant intra se dicentes; siquidem sibi ipsis producendo verbum mentis objectum manifestabant: at verò Pater loquens per *Verbum* Increatum non sibi, sed Filio se, & omnia manifestat. Secundò sequitur, quod sicut solus Pater est loquens, ita solus Filius est audiens, ut ex dicendis constabit. Undè:*

Dico 2. Solus Pater soli Filio ad intra propriè dicit, & loquitur. Ita *P. Amicus* d. 26. n. 34. & videntur tenere *Egid.* d. 10. n. 32. & 33. *P. Arriaga* d. 52. n. 11. quatenus dicunt, Patrem per *Verbum*, non sibi, sed ipsi *Verbo* loqui. Probatur prima pars, quod solus Pater propriè dicat, & loquatur, quia dicere, & loqui idem est, atque producendo *Verbum* aliquid manifestare; sed solus Pater *Verbum* producit, & omnia, quæ novit, *Verbo* manifestat; ergo solus Pater propriè dicit, & loquitur.

Probatur secunda pars, quod Pater soli Filio dicat, & loquatur, quia Pater soli Filio per productionem Verbi communicat formaliter mentem, seu cognitionem sui, & omnium, quæ novit; ergo soli Filio propriè dicit, & loquitur.

Hinc colliges primò contra *P. Ruiz* d. 60. sect. 4. 5. & 6. neque Filium loqui ad Patrem, quia Patri nihil communicat: neque Patrem, & Filium loqui ad Spiritum Sanctum, quia illi non communicant formaliter cognitionem, sed amorem: neque Spiritum Sanctum loqui ad Patrem, & ad Filium, quia illis nihil communicat. Undè si aliqui Patres apud *P. Ruiz* cit. aliter quandoque videntur docere, intelligendi sunt de dicere, seu loqui minùs propriè, quatenus solum volunt, quamlibet Personam, & se, & alias cognoscere.

Colliges secundò, omnes Personas Divinas, prout sunt unus Deus, loqui ad extra creaturis rationalibus, se ipsum illis per communicationem suæ notitiæ manifestando: primò Beatis per claram visionem, ut sit in patria. Secundò per cognitiones internas, tunc evidentes, seu cum *evidentiâ in attestante*, ut dicitur à Theologis, ut sæpè sit in via Prophetis: tunc inevidentes, ut per fidem, aut per aliqua signa sensibilia, ut accidit reliquis viatoribus, juxta illud D. Paul. ad Heb. 1. 1. *Olim Deus loquens Patribus in Prophetis, novissimè diebus istis locutus est nobis in Filio.* Tertiò dicitur etiam Deus loqui creaturis irrationalibus, quatenus eas producit, aut aliter disponit, sed impropiè, cum non sint propriæ auditionis capaces.

Advertes tamen hic in his omnibus proportionaliter distinguendas esse, & locutionem in Deo loquente, & auditionem in creatura auscultante. Undè locutio Dei est, actus ipse Divini Intellectus, quatenus per externum signum ordinatur ad manifestandum se ipsum creaturæ: auditio autem est, actus ipse intellectus creati, quo creatura formaliter percipit locutionem Dei per tale signum sibi manifestatam.

Colliges tertio, solum *verbum* propriè dici ut *verbum*; non tamen solum propriè dici ut *objectum*; seu

seu quod idem est, solum *verbum* esse terminum productum dictionis; nō tamen solum esse terminum representatum, seu manifestatum. Patet, quia omnia, quae representantur in *Verbo*, verbo proprie dicuntur, & sic omnes Personae Divinae, imō & creaturae proprie dicuntur, prout representantur; nihil tamen proprie dicitur productivē, nisi solum *verbum*. Unde oportet distinguere dici *verbum*, & dici *verbo*: Primum enim soli Filio competit: Secundum autem omnibus, quae verbo representantur; sicque Filius dupliciter dicitur: primò productivē ut *Verbum*; secundò objectivē se ipso ut verbo.

168. Colliges quartò, dari differentiam inter hosterminos intelligere, generare, dicere, & loqui activē ex parte Patris; nam intelligere dicitur essentialiter, & non importat aliquid notionaliter, sed solum conceptum essentialē connotando objectum: generare exprimit respectum generantis ad terminum productum secundum Naturam, in qua est similis praescindendo à ratione Verbi: dicere importat respectum ad *Verbum* productum ut *Verbum*: loqui, praeter respectum ad *Verbum*, importat etiam respectum ad audientem, qui respectus nihil aliud est, quam ipsa relatio Patris sub diversa expressione concepta.

169. Colliges quintò ex opposito dari etiam differentiam inter eosdem terminos passivē sumptos, nempe intelligi, generari, dici, & audire ex parte termini; nam intelligi dicit terminationem intelligentiae essentialis, quae terminatio competit omni objecto, tam ad intra, quam ad extra, videturque importare formaliter respectum rationis: generari competit soli secundae Personae, & importat realem respectum ad generantem praescindendo ab expressione Verbi: dici productivē importat respectum Verbi ut Verbi ad dicentem; dici autem objectivē importat terminationem, seu respectum rei dictae ad *verbum* dicentis: primo modo *verbum* dicitur solius Patris ut dicentis *verbum*, quia *verbum* à solo Patre producit: secundo modo dicitur *verbum*, non solum Patris, ut dicti, sed etiam Spiritus Sancti, & omnium, quae Verbo dicuntur, seu representantur: audire importat respectum audientis ad loquentem, ex quo fit, ut locutio, & auditio realiter distinguantur, quatenus locutio importat notitiam simul, & relationem dicentis; auditio verò importat eandem notitiam ut communicatam simul cum relatione verbi dicti.

SECTIO IX.

An, & quā ratione *Verbum*
Divinum dicatur *Verbum*
creaturarum?

170. NRE resolutionem quaestionis advertendum est primò, omne *verbum* importare duplicem respectum, unum ad dicentem, & alterum ad rem ipso verbo dictam; siquidem cum *verbum* sit prolatum, sive expressum ad representandum aliquid, necessariò dicitur respectum ad proferentem, tum ad rem representatam. Secundò, *Verbum* Divinum, cum sit propriissimè *verbum*, importare utrumque hunc respectum necessariò; quia tamen representat, non solum omnia, quae sunt formaliter in Deo, sed etiam creaturas, saltem secundariò, etiam ad creaturas dicit respectum, qui for-

maliter est relatio rationis, fundamentaliter verò est ipsa fecundissima Verbi representatio. His positis.

Difficultas. Qualiter *Verbum* dicat huiusmodi respectus? Dico 1. *Verbum* Divinum formaliter, & in recto importat relationem realem ad dicentem. Ita D. Thom. 1. p. q. 34. a. 1. Sylvius ibid. P. Amicus d. 26. s. 1. n. 29. & alii. Probatur primò ex D. Aug. lib. 7. de Trinit. cap. 2. ibi: *Ed Filius, quò Verbum*, & *ed Verbum, quò Filius*; sed quā Filius importat formaliter, & in recto relationem realem Fili ad Patrem; ergo etiam quā *Verbum* illam importabit ad dicentem.

Probatur secundò ratione, quia *Verbum* Divinum importat relationem integram, & complementationem Filii intellectualis; sed *Verbum* Divinum in ratione Filii importat formaliter, & in recto relationem realem ad genitorem; ergo etiam sic illam importabit in ratione Verbi ad dicentem. Confirmatur, quia relatio Verbi est eadem cum relatione Filii, ut patet tum ex D. Aug. proximè: tum ex D. Damasc. epist. de Triflagio ubi docet, Filium, & *Verbum* unius hypostases esse essentialia; sed relatio Filii ad Patrem est realis, & à Filio dicitur formaliter, & in recto; ergo idem dicendum est de relatione Verbi ad dicentem.

Dico 2. *Verbum* Divinum importat etiam formaliter, & in recto respectum, sive expressionem objecti. Ita D. Thom. q. 4. de verit. a. 5. P. Amicus cir. n. 30. Probatur primò ex D. Aug. lib. 7. de Trinit. cap. 2. ubi docet in conceptu Verbi includi Sapientiam. Quoniam verò inquit, & *Verbum* Sapientia est; sed Sapientia dicit de formali, & in recto respectum, & expressionem objecti; ergo & *Verbum*.

Probatur secundò ratione, quia *Verbum* est intellectualis imago omnium objectorum, ex quorum notitia, sive habituali, utin nobis, sive actuali, ut in Deo procedit; siquidem *Verbum* est quaedam intellectualis manifestatio; haec autem fit per expressionem, seu imaginem objecti, cuius est manifestatio; sed imago intellectualis dicit de formali, & in recto expressionem objecti, cuius est imago; ergo etiam *Verbum*.

Dico 3. *Verbum* Divinum principaliter dicit respectum, sive expressionem objecti, quam respectum ad dicentem. Ita D. Thom. proximè. Ferrar. 4. contr. gent. cap. 13. §. Ad secundum dub. P. Amicus cir. num. 31. Probatur, quia *Verbum* in Deo sumitur per analogiam ad *verbum* creatum; sed sicut *verbum* creatum vocale ex hominum placito; ita mentale ex naturā suā principaliter ordinatur ad significandam manifestationem loquentis, minùs verò principaliter respectum ipsius ad dicentem; ergo idem dicendum de Verbo Increato.

Advertes tamen, expressionem objecti, quae in Verbo Increato principaliter importatur, non esse expressionem objecti creati, sed Increati, hanc enim primariò, illam autem secundariò, & materialiter importat. Patet, quia Aeternus Pater Aeterno suo Verbo primariò intendit manifestare se ipsum, & omnia, quae ipsum essentialiter constituunt, secundariò autem, & consequenter creaturas, ut terminos extrinsecos suae potentiae; ergo expressio objecti, quae principaliter importatur in Verbo Increato, non est expressio objecti creati, sed Increati.

Objicies 1. contra proximè appositam conclusionem: *Verbum* importat proprietatem personalem; sed haec principaliter dicit respectum, quale